

Nysa, dnia 19 lutego 2015 r.

ZWIĄZEK ZAWODOWY
CELNICY PL
45-010 Opole, ul. Szpitalna 45-67
REGON 140138573
adres kancelarii: Nysa
42-200 Nysa, ul. Dmochowska 80

**TRYBUNAŁ
KONSTYTUCYJNY**
al. J.Ch. Szucha 12a, 00-918 Warszawa

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY
KANCLARIA

wpl.
dnia 23. 02. 2015

L.dz. .... L. zał. ....

Wnioskodawca:

Związek Zawodowy Celnicy PL

reprezentowany przez:

**prof. dr hab. Marka Chmaj, radcę prawnego
oraz Sławomira Siwego, Przewodniczącego
Związku Zawodowego Celnicy PL**

adres do doręczeń:

Kancelaria Radcowska Chmaj i Wspólnicy sp.k.
ul. Flory 9 lok. 11
00-586 Warszawa

Uczestnicy postępowania:

**Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
oraz Prokurator Generalny**

sygn. akt K 39/13

PISMO WNIOSKODAWCY

**w odpowiedzi na stanowisko Prokuratora Generalnego oraz stanowisko Sejmu RP w sprawie
połączonych wniosków: grupy posłów, Związku Zawodowego Celnicy PL, Zrzeszenia Związków
Zawodowych Służby Celnej RP oraz Federacji Związków Zawodowych Służby Celnej**

Działając w imieniu Wnioskodawcy, Związku Zawodowego Celnicy PL (*pełnomocnictwo do złożenia niniejszego pisma w imieniu Wnioskodawcy przedkładam w załączeniu*), w ślad za wnioskiem z dnia 15 kwietnia 2013 r. o stwierdzenie niekonstytucyjności art. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (j.t. Dz.U. 2004, Nr 8, poz. 67 ze zm.), w zakresie, w jakim wśród podmiotów uprawnionych do świadczeń emerytalnych na podstawie powołanej powyżej ustawy, pomija funkcjonariuszy Służby Celnej, w odpowiedzi na stanowisko Prokuratora Generalnego przedstawione w piśmie z 20 października 2014 r. (*doręczonym Wnioskodawcy dnia 27 października 2014 r.*) oraz na stanowisko Sejmu RP przedstawione w piśmie z dnia 28 listopada 2014 r. (*doręczonym Wnioskodawcy dnia 4 grudnia*

2014 r.), odnoszące się do sprawy połączonych wniosków: grupy posłów, Związku Zawodowego Celniczy PL, Zrzeszenia Związków Zawodowych Służby Celnej RP oraz Federacji Związków Zawodowych Służby Celnej w sprawie o sygn. akt K 39/13, podnoszące co następuje.

W przedmiotowej sprawie Prokurator Generalny oraz Sejm RP zajęli negatywne stanowisko w odniesieniu do wniosków mających być przedmiotem rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny. Nie kwestionując prawa Uczestników postępowania do zajęcia odmiennego niż Wnioskodawcy stanowiska, należy wskazać iż argumentacja zawarta w pismach Uczestników postępowania jest w ocenie ZZ Celniczy PL dyskusyjna i nie odzwierciedla istniejącego w tej materii stanu faktycznego. Wnioskodawca nie może zgodzić się z poglądem uzasadniającym w ocenie Uczestników postępowania stwierdzenie przez Trybunał, że zaskarżone przepisy są zgodne z Konstytucją, dotyczącym warunków służby i charakteru zadań Służby Celnej. Według Prokuratora Generalnego i Sejmu RP, czynniki te sprawiają, że interes publiczny chroniony w ramach Służby Celnej nie wiąże się z ryzykiem i poświęceniem dorównującym tym, które ponoszone są w ramach pozostałych służb mundurowych, takich jak Policja, Straż Graniczna, czy Straż Więzienna, objętych zaskarżonym unormowaniem ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zarówno Prokurator Generalny, jak i Sejm RP potwierdzili w treści przedmiotowych pism fakt, iż Służba Celna jest służbą mundurową i owa przynależność do służb mundurowych, ograniczenia i rygory służby, ograniczenia praw i swobód konstytucyjnych oraz dyspozycyjność (mimo różnic w pełnionych zadaniach) jest jej cechą relewantną, łączącą ją z innymi formacjami mundurowymi. Bez względu na powyższe, funkcjonariusze Służby Celnej, pełniący służbę w ramach stosunku administracyjnoprawnego, jako funkcjonariusze jedynej formacji mundurowej w Polsce pozostają poza zaopatrzeniowym systemem emerytalnym. Wskazane stwierdzenie już samo w sobie, zdaniem Wnioskodawcy, podkreśla zasadność argumentacji wniosku ZZ Celniczy PL opartej, m.in. na tym, iż Służba Celna jako formacja mundurowa jest w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych w sposób niedopuszczalny zróżnicowana na tle pozostałych służb mundurowych.

Należy także podkreślić, że systematycznie, wraz z każdą nowelizacją ustawy o Służbie Celnej wzrastają wymagania wobec funkcjonariuszy celnych, zaostrzają się rygory służby, nawet wybiegając znacznie poza pragmatyki innych służb mundurowych (*vide*: ostatnia nowelizacja ustawy o Służbie Celnej podpisana przez Prezydenta RP i ujęty tam, niewystępujący w żadnej innej formacji zakaz posiadania i korzystania z prywatnych przenośnych urządzeń służących do komunikacji elektronicznej, które umożliwiają indywidualne porozumiewanie się na odległość – art. 1 pkt 36 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej, ustawy o urzędach i izbach skarbowych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U z 2015 r., poz. 211, obowiązek poddania się badaniom wariografem - § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie przeprowadzania testu sprawności fizycznej,

badania psychologicznego i badania psychofizjologicznego funkcjonariuszy celnych, Dz.U. Nr 230, poz. 1515; w stosunku do funkcjonariuszy celnych zaostrzono zasady oceny zdrowia, dodatkowo włączając ich pod kognicję komisji lekarskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych); przykładowo przepisy rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wymagań zdrowotnych funkcjonariuszy celnych, stawia im takie wymagania zdrowotne jak elitarnym, wyodrębnionym jednostkom w Policji czy Wojsku – CBS i GROM. Kolejne zmiany polegające na dodaniu art.152b-152i do ustawy o Służbie Celnej, które powodują, że funkcjonariusze celni będą jedyną formacją mundurową, w której choroba i korzystanie w związku z tym ze zwolnienia lekarskiego wpłynię na wysokość pobieranej emerytury. Ponadto sama wysokość zasiłku chorobowego będzie zaniżana dla funkcjonariuszy celnych, gdyż wszyscy obywatele „ozusowani” mają korzystniejszy sposób naliczania wysokości zasiłku chorobowego.

Wyraźna zatem jest tendencja ustawodawcy do wprowadzania coraz większego rygoryzmu, obostrzeń, ograniczeń praw w ramach stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych. Regulacje te, które nie istnieją w ramach cywilnoprawnych stosunków pracy, muszą być odpowiednio rekompensowane, podobnie jak w innych pragmatykach służbowych. Zasadne także jest zasygnalizowanie różnic na niekorzyść funkcjonariuszy celnych na tle regulacji dotyczącej funkcjonariuszy Straży Granicznej, pomimo pełnienia służby w zbliżonych warunkach na obszarze przejść granicznych (*vide*: A. Halicki, Status prawny funkcjonariusza celnego i funkcjonariusza Straży Granicznej – analiza porównawcza, Monitor Prawa Celnego i Podatkowego nr 3/2014).

Szczegółowo odnosząc się do zajętego przez Prokuratora Generalnego i Sejm RP stanowiska należy podnieść, co następuje.

Po pierwsze, nie można zgodzić się z marginalizacją niebezpieczeństw jakie niesie ze sobą pełnienie obowiązków funkcjonariusza celnego dla jego życia i zdrowia. Twierdzenia Prokuratora Generalnego i Sejmu RP o tym, iż funkcjonariusze celni są mniej narażeni na utratę życia lub zdrowia, niż funkcjonariusze innych służby mundurowych jest twierdzeniem bezpodstawnym, jako nieopartym żadnymi faktami, statystykami i innymi dokumentami dowodzącymi tej tezy, ale przede wszystkim jest twierdzeniem wprost niezgodnym z istniejącym w tym zakresie stanem faktycznym.

W pierwszym rzędzie należy zauważyć, iż ustawodawca przyznał funkcjonariuszom celnym status prawny funkcjonariusza publicznego w Kodeksie karnym. Wiąże się z tym szeroka ochrona prawnokarna ujęta w Kodeksie karnym i penalizująca szereg zachowań wymierzonych przeciwko funkcjonariuszom publicznym, w tym funkcjonariuszom celnym, takich jak: przestępstwo naruszenia nietykalności funkcjonariusza (art. 222 KK), przestępstwo znieważenia funkcjonariusza (art. 226 KK), przestępstwo czynnej napaści na funkcjonariusza (art. 223 KK), stosowanie groźby lub przemocy bezprawnej w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej (art. 224 § 2 i 3 KK). Ustawodawca na gruncie Kodeksu karnego nie różnicuje w żaden sposób funkcjonariuszy celnych od innych funkcjonariuszy, uznając iż

wszyscy są jednakowo zagrożeni, aby paść ofiarą w/w przestępstw i wszyscy wymagają tożsamej ochrony prawnej.

Niezależnie od ww. argumentu natury prawnej należy wskazać, iż o wadliwości stanowiska Prokuratora Generalnego i Sejmu RP świadczą bardzo liczne zdarzenia, których ofiarą padają funkcjonariusze celni, a które są szeroko opisywane przez media i są zgłaszane w ramach drogi służbowej lub do właściwych prokuratur, o czym Prokuratura Generalna powinna mieć wiedzę. Poniżej, zaprezentowano jedynie wybrane przykłady występujących zdarzeń związanych z zagrożeniem życia, zdrowia lub majątku funkcjonariuszy celnich w związku z pełnioną przez nich służbą.

W obrębie właściwości Izby Celnej w Katowicach (zob. pismo nr 330000-IOSW-063-417/2014 z dnia 26 stycznia 2015 r.):

W roku 2009 podczas czynności sprawdzających, funkcjonariusze grupy mobilnej, zostali zablokowani przez prywatne samochody osobowe, a następnie zmuszani do podporządkowania się poleceniom napastników. Przybyły w odpowiedniej chwili patrol Policji udaremnił dalsze działania przestępców. Zdarzenie miało miejsce w czasie, kiedy funkcjonariusze celni nie byli jeszcze wyposażeni w broń.

W 2012 roku naruszenie nietykalności cielesnej poprzez usiłowanie uniemożliwienia czynności kontroli. Poprzestano na skierowaniu wniosku do komórki dochodzeniowo-śledczej z tytułu utrudniania kontroli (art. 83 KKS).

Podczas czynności kontrolnych wykonywanych przez funkcjonariuszy urzędu celnego, po odmówieniu przyjęcia korzyści majątkowej, pod adresem funkcjonariuszy zaczęły padać groźby. Naczelnik urzędu celnego zawiadomił właściwą Prokuraturę Rejonową o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 224 § 2 KK.

W 2013 roku podczas czynności kontrolnych wykonywanych przez funkcjonariuszy urzędu celnego, zostały uszkodzone pojazdy służbowe (rozbito szyby).

Czynna napaść na funkcjonariusza grupy mobilnej – funkcjonariusz w wyniku uderzenia doznał situczenia barku i ręki. Wezwano Policję, która powiadomiła prokuraturę.

W obrębie właściwości Izby Celnej w Szczecinie (zob. pismo 420000-IPRR-063-16/14-27 z 20 stycznia 2015 r.):

W dniu 11 marca 2010 r. około godziny 20:30 na posesję funkcjonariusza celnego Urzędu Celnego w Szczecinie wjechało autem dwóch mężczyzn. Na pytanie funkcjonariusza, w jakiej sprawie przyjechali usłyszał obelżywe słowa wobec siebie oraz groźbę podpalenia, po czym mężczyźni odjechali. Numerów rejestracyjnych pojazdu funkcjonariusz nie zapisał.

W nocy 30 września 2011 r. spalony został samochód służbowy użytkowany przez funkcjonariusza celnego wykonującego zadania poborcy, parkowany przy miejscu zamieszkania funkcjonariusza. Sprawę skierowano do prokuratury.

W dniu 24 listopada 2013 r. funkcjonariusze celni Urzędu Celnego w Szczecinie podczas kontroli na terenie giełdy samochodowej Szczecin-Płonia zostali napadnięci przez osobę, która wyskoczyła z samochodu z nożem w ręku kierując się w stronę funkcjonariuszy, co kwalifikuje

się jako czyn z art. 223 § 1 KK. Osoba ta także używała wobec funkcjonariuszy słów obelżywych wypełniając znamiona czynu z art. 226 § 1 KK. Sprawę skierowano do Prokuratury Rejonowej Szczecin-Prawobrzeże w Szczecinie.

W marcu 2014 r. doszło na terenie Urzędu Celnego w Koszalinie oraz poza nim do znieważenia funkcjonariusza celnego. Kierowano wobec niego także groźby karalne pozbawienia życia oraz naruszona została jego nietykalność cielesna. Prokuratura Rejonowa w Koszalinie skierowała do Sądu Rejonowego w Koszalinie akt oskarżenia w przedmiotowej sprawie.

W 2012 r. zanotowano próbę udaremnienia wykonania czynności służbowych przez funkcjonariuszy celnych na terenie dworca PKP Szczecin Główny. Sprawca podjął próbę ucieczki z miejsca zdarzenia połączonej ze stawianiem czynnego oporu. Po bezpośrednim pościgu został obezwładniony, jednak jeden z funkcjonariuszy został kilkakrotnie pogryziony, drugi funkcjonariusz doznał z powodu upadku podczas pościgu urazów w postaci złamań dalszego końca kości promieniowej lewej z przemieszczeniem, złamania wyrostka rylcowatego kości, otarcia skóry w okolicy nadgarstka lewego. W trybie art. 304 § 2 KPK skierowano do Prokuratury Rejonowej Szczecin-Śródmieście w Szczecinie zawiadomienie o popełnieniu występku z art. 222 § 1 KK.

W nocy z 22/23 kwietnia 2012 r. dokonano podpalenia samochodu służbowego użytkowanego przez funkcjonariusza celnego (wykonującego zadania poborcy), zaparkowanego na prywatnej posesji funkcjonariusza, a dom i posesja zostały obrzucone podpalonymi zwitkami materiału oraz workami z benzyną, co spowodowało zniszczenie samochodu służbowego oraz stojącej na posesji przyczepy kempingowej. Sprawę skierowano do Prokuratury.

W zakresie właściwości Izby Celnej w Przemysłu (zob. pismo 400000-IOSW-0516-28-14 z dnia 20 stycznia 2015 r.) zaistniały setki zdarzeń o charakterze gróźb bezprawnych, czynnej napaści, naruszenia nietykalności cielesnej, znieważenia, podpalenia, zniszczenia mienia, próba zepchnięcia samochodu funkcjonariusza z drogi podczas jazdy, zastraszanie funkcjonariuszy i ich rodzin.

W 2009 roku zaatakowani zostali funkcjonariusze celni z OC w Gronowie - niszczone ich mienie w postaci samochodów. Jeden z pojazdów został obłany żrącą substancją, jeden podpalony, inny porąbany siekierą¹. Jakiś czas później ponownie auta były niszczone – jednemu z celników porzebijano wszystkie opony, innemu porysowano gwoździem auto².

Auto kierownika z Bezled zostało ostrzelane z broni maszynowej, on sam cudem przeżył, choć jeden z pocisków utknął w zagłówku jego fotela³.

W 2010 roku miała miejsce próba podpalenia domu jednego z celników z Gronowa – w budynek został rzucony tzw. koktajl Mołotowa. Zgodnie z prasowymi relacjami bandyta celował w okno kuchni. Na szczęście butelka rozbiła się na framudze okna i ścianie. Ogień osmalił jedynie elewację⁴.

¹ M. Jaźwiński, *Siekierą i kwasem mszczą się za fajki*, w: „Gazeta Olsztyńska”, nr 181, 04.08.2009 r., s. 4

² M. Jaźwiński, *Przemysłowcy znowu się mszczą?*, w: „Gazeta Olsztyńska”, 13.10.2009 r., nr 240, s. 6.

³ M. Jaźwiński, *On im nieraz spalił interes, więc oni spalili mu samochody*, w: „Gazeta Olsztyńska”, nr 69, 3.03.2009.

⁴ *Kolejny atak na celnika*, w: „Gazeta Olsztyńska”, nr 102, 04.05.2010..

Również agresywne i nieprzewidywalne zachowania podróżnych prowadzą do zagrożenia życia i zdrowia celników na przejściach granicznych. Dla przykładu w Bezledach jeden z podróżnych założył wnyki w bagażniku, które zraniły celnika podczas kontroli, inny owinął ukryte papierosy drutem kolczastym. Powszechnym zjawiskiem jest umieszczanie ostrych elementów (brudne kawałki szkła, szpikulce, żyletki) w miejscach trudno dostępnych np. w samochodach, przeszukiwanych przez funkcjonariuszy. Zdarzają się też sytuacje, gdzie przemytnik chce zaszkodzić psu, który wyszkolony jest do wykrywania papierosów, na przykład rozpylając gaz paraliżujący w samochodzie, który ma zostać poddany kontroli⁵.

Wiele innych zdarzeń i o podobnym charakterze zostało wyszczególnionych w pismach poszczególnych Dyrektorów Izb Celnych, stanowiących załączniki do niniejszego pisma.

Warto też w tym miejscu wskazać, iż również wyniki różnych badań, w tym badań prowadzonych w toku prac magisterskich obrazują, iż praca celników jest niebezpieczna.

Dla przykładu wyniki badań Małgorzaty Adamowicz w pracy pt. „*Celnik jako poszkodowany w przestępstwach popełnianych na funkcjonariuszu celnym*” napisanej pod kierunkiem dr hab. Arkadiusza Letkiewicza na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (praca niepubl.) przeprowadzonych w Oddziale Celnym w Gronowie oraz w Oddziale Celnym w Grzechotkach wskazują na to, iż 40% respondentów przyznało się do tego, że im grożono, 52,5 % doświadczyła naruszenia nietykalności cielesnej, a 60,2% osób było znieważonych.

Funkcjonariusze wykonują czynności w obszarach działania zorganizowanych grup przestępczych i są narażeni na zemstę czy zastraszenia. Działania funkcjonariuszy celnych powodują dla przestępców dotkliwe skutki w postaci utraty towaru, zarobku liczonego często w milionach złotych, czy zagrożenie odpowiedzialnością karną, karnoskarbową i odpowiedzialnością za wykroczenia. Ze spektakularnymi ujawnieniami wiąże się realne zagrożenie dla funkcjonariuszy, ponieważ na dalszym etapie są świadkami w śledztwie. Można tu przytoczyć jako przykład ujawnienie 150 kg heroiny w OC Medyka w kwietniu 2014 r, której wartość została oszacowana na około 30 milionów zł, 13 mln szt. papierosów w Bobrownikach w 2010 r – kwota narażenia budżetu państwa w przypadku udanego przemytu to 11,5 miliona złotych, w tym wypadku strata dla przemytników również sięga wielu milionów.

Codziennie ujawniane są większe lub mniejsze przestępstwa, największe dotyczą przemytu, nielegalnych fabryk papierosów, rozlewni alkoholu czy przestępstw paliwowych. Zarówno na bazarach, targowiskach, jak i podczas kontroli hazardu funkcjonariusze wykonują czynności w środowisku opanowanym przez grupy przestępcze, w tym międzynarodowe i uzbrojone. Wielokrotnie przy okazji czynności przeszukania wykonywanych wspólnie z Policją pod kątem narkotyków ujawniana jest broń. Z agresją spotykają się funkcjonariusze zwalczający przestępczość hazardową. Należy zauważyć, że podczas wykonywania czynności przeszukania funkcjonariusze wchodzą na teren kontrolowanych obiektów bez wcześniejszego rozpoznania

---

⁵ W. Andearczyk, *Przemytnik chciał otruć labradora-celnika*, w: „Gazeta Olsztyńska”, nr 134, 09.06.2008, s. 8.

zagrożenia, do czego nie mają prawa. Wysokie ryzyko cechuje także patrole drogowe, w szczególności w porze nocnej, ale także kontrole pociągów.

Wyrazem uznania warunków i specyfiki służby i zagrożeń funkcjonariuszy celnych, jako podobnych do innych formacji mundurowych jest art. 17 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz.U. Nr 90, poz. 450 ze zm.), na podstawie którego ustanowiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej rozporządzeniem z dnia 7 marca 1928 r. Krzyż Zasługi Za Dzielność nadaje się policjantom, funkcjonariuszom Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Celnej, Straży Pożarnej oraz żołnierzom za czyny spełnione w specjalnie ciężkich warunkach, z wykazaniem wyjątkowej odwagi, z narażeniem życia lub zdrowia, w obronie prawa, nietykalności granic państwowych oraz życia, mienia i bezpieczeństwa obywateli.

Abstrahując od narażenia funkcjonariuszy celnych na utratę życia lub zdrowia w wyniku czynu zabronionego, należy również podkreślić iż sam już tylko charakter ich służby i rodzaj wykonywanych zawodowo czynności niejednokrotnie narażają ich na utratę zdrowia.

Dla przykładu wskazać można pracę na pasie granicznym w zmiennych warunkach atmosferycznych. Podczas kontroli Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przeprowadzonej przez Związek Zawodowy Celnicy PL na przykładowym granicznym przejściu drogowym w Dorohusku, stwierdzono liczne naruszenia przepisów BHP i ergonomii pracy. Funkcjonariusze pełnią służbę w kontenerach, gdzie są narażeni na stałe przeciągi, w zimie panuje tam temperatura 9°C, latem dużo ponad 30°C. Na niektórych stanowiskach narażeni są na stałe nasłonecznienie oraz na ciągłe wibracje spowodowane pracą silników samochodów ciężarowych i agregatów chłodniczych. Pełnią służbę narażeni na ciągłe wdychanie spalin z silników, co zostało uznane przez Światową Organizację Zdrowia za czynnik wysoce rakotwórczy. Funkcjonariusze celni są narażeni na hałas wywołany pracą silników samochodów ciężarowych i silnikami agregatów chłodniczych. Pełnią służbę w kontenerach, których kubatura nie spełnia norm BHP, liczne dokumenty wypełniają na parapetach. Funkcjonariusze pełnią służbę na stanowiskach wyposażonych w komputery, na których często nie są przestrzegane przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe (Dz.U. 148, poz. 973).

Czynnikiem szkodliwym dla zdrowia na jaki są narażeni powszechnie funkcjonariusze wykonujący w zimie kontrole to zmienna temperatura od około +20° C w pomieszczeniu do – 30° C na zewnątrz. Także służba w nocy jest czynnikiem szkodliwym dla zdrowia. Praca na zmiany zaburza zegar biologiczny, rozregulowuje sen i zwiększa ryzyko różnych schorzeń – od nadciśnienia tętniczego, przez zaburzenia lipidowe (zbyt wysoki poziom cholesterolu) po cukrzycę. Niektóre badania sugerują nawet, że jest związana z wyższym prawdopodobieństwem zachorowania na raka piersi. Badania opublikowane w British Medical Journal dowodzą, że praca na zmiany była związana z wyższym o 24 % ryzykiem tzw. zdarzeń sercowych. Ryzyko samego zawału u osób pracujących na zmiany było wyższe o 23 %, a udaru

mózgu – o 5 %. Na zdarzenia sercowe najbardziej narażeni byli pracownicy ze zmian nocnych (wzrost ryzyka o 41 %) ⁶.

W przypadku międzynarodowego zagrożenia epidemiologicznego funkcjonariusze mają jako pierwsi kontakt z osobami i przedmiotami zarażonymi, wykonują zadania z zakresu ochrony sanitarnej (dotychczas epidemia grypy, pryszczycy). Mają kontakt z jadowitymi zwierzętami (pająki, węże w przesyłkach). Wykonują zadania w warunkach zagrożenia wybuchem lub pożarem (rafinerie, gorzelnie, kontrola cystern, zbiorników, butli z gazem), mogą mieć kontakt z substancjami chemicznymi, radioaktywnymi, przebywają w warunkach narażenia na działanie promieniowania radioaktywnego (sprzęt do kontroli, urządzenia RTG, detektory).

Do funkcjonariuszy celnych ma zastosowanie ograniczenie prawa do bezpiecznych i higienicznych warunków służby. Na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy celnych (Dz.U. Nr 181, poz. 1412), w czasie wykonywania zadań służbowych w okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności funkcjonariusz może odstąpić od zasad bezpieczeństwa i higieny służby, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli w jego ocenie, dokonanej w miejscu i czasie wykonywania czynności służbowej, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego lub odwrócenia zagrożenia godzącego w bezpieczeństwo państwa. Konsekwencją takiej regulacji jest pełnienie służby także w warunkach zagrożenia własnego bezpieczeństwa.

Po drugie, stanowczo nie można zgodzić się z deprecjacją zadań realizowanych przez Służbę Celną i określeniem ich jako zadań niemieszczących się „w pierwszej linii walki z niebezpieczeństwami grożącymi obywatelom”. Powyższy zwrot sam w sobie jest niezwykle niedookreślony, albowiem można go rozumieć zarówno w wąskim ujęciu (walka z przestępczością), jak i szerokim (walka z zjawiskami ogólnie niebezpiecznymi dla obywateli).

Przy wąskim pojmowaniu w/w zwrotu twierdzenia Prokuratora Generalnego i Sejmu są absolutnie niezasadne, albowiem wśród zadań Służby Celnej mieszczą się liczne zadania związane ze ściganiem przestępstw i wykroczeń. Do zadań Służby Celnej należy między innymi:

- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń związanych z naruszeniem przepisów dotyczących wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyprowadzania z jej terytorium towarów objętych ograniczeniami lub zakazami obrotu ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny lub bezpieczeństwo międzynarodowe, w szczególności takich jak odpady, substancje chemiczne i ich mieszaniny, materiały jądrowe i promieniotwórcze, środki odurzające i substancje psychotropowe, broń, amunicja, materiały wybuchowe oraz towary i technologie o znaczeniu strategicznym;

---

⁶ <http://www.naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,391107,praca-na-zmiany-jest-zwiazana-z-ryzykiem-zawalu-i-udaru.html>

- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych oraz ściganie ich sprawców, w zakresie określonym w ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r. poz. 186, z późn. zm.);
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko zdrowiu, określonych w art. 55, 57, 61 i 66 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124);
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko dobrom kultury, określonych w art. 109 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.) i w art. 53 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698 i Nr 171, poz. 1016);
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko prawom własności intelektualnej, określonych w art. 116-118 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.) i w art. 305 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.),
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko przyrodzie, określonych w art. 127 pkt 2 lit. e w zakresie określonym w art. 51 ust. 1 pkt 6 i art. 52 ust. 1 pkt 10, oraz określonych w art. 128 i 131 pkt 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842),
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku, określonych w art. 183 § 2, 4, 5 i 6, w przypadku czynów, o których mowa w art. 183 § 2, 4 i 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), oraz przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, określonych w art. 244 KK, w zakresie niestosowania się do zakazu wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych,
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko ograniczeniom obrotu towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym, określonym w art. 33 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 194).

Przy szerokim rozumieniu analizowanego pojęcia „walki z niebezpieczeństwami grożącymi obywatelom”, trzeba w pierwszym rzędzie wskazać, iż Służba Celna w znaczącym zakresie dba o uzyskiwanie dochodów budżetu państwa. W roku 2013 Służba Celna pobrała i przekazała do budżetu państwa ponad 30% jego całkowitych dochodów.⁷ Zadania wykonywane przez funkcjonariuszy Służby Celnej przyczyniają się zatem do zachowania stabilności finansowej państwa i realizacji planów budżetowych.

⁷ Vide: Oficjalny Raport Służby Celnej za rok 2013, dostępny na stronie <http://www.mf.gov.pl/documents/764034/8659362/raportSC2014.pdf>

Ponadto, zadania Służby Celnej, inne niż wynikające z funkcji fiskalnej, są bardzo szerokie i sukcesywnie od wielu lat ich rola wzrasta. Ustawodawca nałożył na Służbę Celną liczne zadania chroniące bezpieczeństwo i zdrowie obywateli UE. Są to na przykład działania w zakresie zwalczania przemytu, zajmowania niebezpiecznych lub podrabianych towarów, ratowania zwierząt korzystających z ochrony międzynarodowej oraz zwalczania sieci przestępczych. Służby celne działają na pierwszej linii w walce z nadużyciami finansowymi, terroryzmem i przestępczością zorganizowaną. Nie może dziwić więc występujący w doktrynie pogląd o zaliczeniu Służby Celnej do służb porządku publicznego⁸ oraz instytucji zabezpieczających istniejący system wartości⁹.

Wschodnia granica Polski jest jednocześnie najdłuższym odcinkiem lądowej granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, co powoduje, że polska Służba Celna w dużej mierze bierze na siebie odpowiedzialność za bezpieczeństwo społeczeństwa państw członkowskich Unii Europejskiej: bezpieczeństwo obywateli, ich życie i zdrowie, również roślin i zwierząt, środowiska czy dziedzictwa kulturowego. Tak rozumianą rolę Służby Celnej określa się jako egzekwowanie ograniczeń pozataryfowych. Ograniczenia te, ustanawiane w obrocie towarowym z zagranicą, mają zapewnić, że na obszar celny państwa lub unii celnej wprowadzane będą tylko takie towary, których obecność nie zagraża życiu i zdrowiu ludzi, bezpieczeństwu publicznemu czy środowisku naturalnemu oraz nie narusza interesów handlowych (środki polityki handlowej).

Wyżej wskazane zadania ochronne (bezpieczeństwo i porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli, zdrowie obywateli) funkcjonariusze Służby Celnej realizują bardzo skutecznie, o czym świadczą liczne działania, które zostały przedstawione w pismach poszczególnych Dyrektorów Izby Celnich, stanowiących załącznik do niniejszego pisma.

W ocenie Wnioskodawcy nie powinno ulegać wątpliwości, że jeżeli funkcjonariusze zwalczają nielegalny obrót spirytusem, który w postaci alkoholu technicznego przestępczość zorganizowana chce wykorzystywać do celów spożywczych, to znaczy to, że tym samym chronione jest bezpieczeństwo obywateli, ich zdrowie i życie, gdyż spożycie takiego alkoholu jest bardzo niebezpieczne dla zdrowia, a w niektórych przypadkach także dla życia (np. spożycie metanolu). Jeżeli funkcjonariusze zatrzymują przemyt wyrobów akcyzowych, w szczególności na dużą skalę, jednorazowo o wartości nawet 6 milionów złotych (ujawnienie w Bobrownikach w 2010 r., ujawnienie w Augustowie w grudniu 2013 r.) to realnie wpływają na osłabienie zorganizowanych grup przestępczych, uszczuplają ich środki, które są wykorzystywane np. do celów korupcyjnych, organizacji innych przestępstw, patologii w życiu publicznym, a więc wpływają na poziom bezpieczeństwa w znacznym wymiarze. Jeżeli funkcjonariusze zatrzymują przemyt narkotyków, to ma to także bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa obywateli i uszczuplenie dochodu zorganizowanych grup przestępczych.

---

⁸ L. Bełza, *Pozycja szefów służb w sferze bezpieczeństwa pozamilitarnego*, Bezpieczeństwo Narodowe 2011 nr 20

⁹ M. Paździor, B. Szmulik (red.), *Instytucje bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2012, s. 295.

Funkcjonariusze zarówno w trakcie kontroli drogowych, jak i na granicy ujawniają przemysł narkotyków w ilości nawet ponad 100 kilogramów. Jeżeli funkcjonariusze ujawniają nielegalne rozlewnie alkoholu, w których na przemysłową skalę produkuje się wódki z alkoholu technicznego, którego spożycie stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, to bezpośrednio wpływa to na poziom bezpieczeństwa obywateli. Jeżeli w wyniku działania funkcjonariuszy przestępcy zostają skazani na kary pozbawienia wolności, to także ma to wpływ na poziom bezpieczeństwa. Jeżeli funkcjonariusze zatrzymują podrobione paliwa to dbają o bezpieczeństwo publiczne, aby silniki naszych samochodów i inne urządzenia mogły sprawnie funkcjonować. Dbając o bezpieczeństwo funkcjonariusze celni sprawdzają także z jakich materiałów wykonane są zabawki, czy inne towary importowane, aby nie stwarzały zagrożenia dla naszych dzieci i pozostałych obywateli Wspólnoty. Jeżeli funkcjonariusze Służby Celnej zatrzymują towary podwójnego przeznaczenia to uniemożliwiają przestępczości wykorzystanie ich do produkcji broni. Jeżeli zatrzymują broń (np. zatrzymanie w OCD Dorohusk karabinu snajperskiego), to wprost dbają o porządek publiczny. Jeżeli sprawują patrole na bazarach i targowiskach to wprost realizują wszystkie zadania z tzw. ograniczeń pozataryfowych, własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej itd.

Powyższe, najlepiej obrazują przypadki opisane w dołączonych do niniejszego pisma pismach, w szczególności zaś następujące (tylko wybrane, z jednego tylko pisma Dyrektora):

o Środki ochrony roślin

- W roku 2013 podkarpacka Służba Celna udaremniła **12 prób przemytu** niepodpuszczonych środków ochrony roślin takich jak MILARGO, AKTARA, CORAGEN SCORE 25 EC. Były to pozornie nieduże ilości tj. około 4-5 litrów lub 10 – 20 kg, jednak należy mieć na uwadze fakt, iż ta ilość w produkcji rolnej lub sadowniczej używana jest w znaczny rozcieńczeniu w związku z tym jej niebezpieczne działanie jest wielokrotnione.
- W 2014 udaremnilo **ponad 100 przypadków przemytu** niedopuszczonych do obrotu środków ochrony roślin.

o Preparaty anaboliczne, leki

- Dnia 13 marca 2010 r. w Oddziale Celnym Kolejowym w Przemyśle ujawniono przemysł 600 ampułek testosteronu.
- Dnia 25 stycznia 2011 r. przemyscy celnicy kontrolujący przesyłki pocztowe ujawnili blisko 1000 szt. tramadolu, leku przeciwbólowego sprowadzonego bez pozwolenia. O naruszeniu przepisów ustawy prawo farmaceutyczne powiadomiono prokuraturę.
- Dnia 7 kwietnia 2013 r. na przejściu granicznym w Korczowej zatrzymano preparaty anaboliczne o wartości celnej niemal 13 tyś. zł. Podczas kontroli autokaru relacji Lwów – Praga funkcjonariusze OC Korczowa wykryli w jednym z bagaży 380 szt. środków farmaceutycznych, w tym 130 szt. środka o nazwie JINTROPIN (hormon wzrostu) oraz 250 szt. testosteronu.

- Dnia 29 sierpnia 2014 r. ujawniono 17491 szt. anaboliów (testosteronu). Towar ukryty był w podłużnicach i bagażniku samochodu osobowego.

o **Ochrona środowiska - CITES**

Celnicy w toku kontroli zatrzymują zwierzęta chronione Konwencją Waszyngtońską: żywe, martwe, jak i wyroby wykonane z ich części, używane w tzw. Tradycyjnej Medycynie Azjatyckiej (TAM), lub jak w przypadku żywych okazów pijawki lekarskiej (*Hirudo medicinalis*) do hirudoterapii.

Zatrzymywanie pseudofarmaceutyków wytworzonych z okazów gatunków chronionych, również chroni społeczeństwo przed stosowaniem środków pochodzących z niewiadomego źródła, o niezbadanym składzie, mogącym zawierać zabronione w UE substancje, tym samym niedopuszczone do obrotu i stosowania. Zatrzymywane są preparaty zawierające (zgodnie z deklaracją) wyciągi niedźwiedziej żółci, tłuszczu, pławikonika morskiego, pijawki (kremy, balsamy).

o **Nadzór rynku**

Celem systemu nadzoru rynku jest zagwarantowanie na terenie Unii Europejskiej zgodności wyrobów wprowadzonych do obrotu z postanowieniami dyrektyw nowego podejścia, a co za tym idzie bezpieczeństwa konsumentów i użytkowników wyrobów oferowanych na rynku.

Zabawki – regulacje dotyczące bezpieczeństwa zabawek muszą spełniać dwa podstawowe cele: zapewnienie, aby zabawki, których używają dzieci, były bezpieczne oraz zagwarantowanie sprawnego funkcjonowania wewnętrznego rynku zabawek. Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczące przesyłek zabawek to: brak deklaracji zgodności, brak ostrzeżeń i stosowanych oznakowań, brak instrukcji obsługi, małe elementy, które dziecko może łatwo odczepić od zabawki i połknąć.

Maszyny – każda maszyna służąca do produkcji stanowi realne zagrożenie dla obsługujących ją osób. Tym bardziej w sytuacji, gdy nie posiada ona instrukcji obsługi w języku polskim, stosownych oznaczeń, w tym znaku CE. Maszyny mogą stanowić zagrożenie urazami powodowanymi ruchomymi czy wirującymi częściami maszyn, narzędziami lub przedmiotami obrabianymi w czasie pracy. Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczące przesyłek maszyn to brak oznakowania znakiem CE, brak deklaracji zgodności, brak instrukcji obsługi, brak oznakowania elementów sterowniczych, brak tabliczki znamionowej, wady konstrukcyjne.

Narzędzia medyczne – narzędzia chirurgiczne, stomatologiczne urządzenia rentgenowskie, urządzenia do rehabilitacji, które nie spełniają wymagań przepisów obowiązującego prawa, mogą stanowić realne zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia ludzi. Do najczęściej stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących przesyłek wyrobów medycznych należą: brak oznakowania znakiem CE, brak deklaracji zgodności, brak informacji o producencie.

Wyroby pirotechniczne – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wyroby pirotechniczne wprowadzane do obrotu muszą być sklasyfikowane zgodnie z ich przeznaczeniem i poziomem stwarzanego przez nie zagrożenia. Na takim wyrobie powinno być umieszczone oznakowanie znakiem CE.

Przedmiotowe działania podejmowane są w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia konsumentów oraz ustrzeżeniem ich przed ryzykami, jakie niosą za sobą produkty i wyroby nieprawidłowo wykonane, skonstruowane. Szkodliwe substancje mogą wnikać do organizmu poprzez wdychanie, kontakt ze skórą, ustami, oczami, połknięcie. Skład niektórych produktów może być toksyczny, drażniący, żrący, uczulający.

o **Ochrona bezpieczeństwa państwa – towary strategiczne**

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 194) reguluje zasady obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zasady kontroli i ewidencji tego obrotu oraz odpowiedzialności za niezgodny z prawem obrót tymi towarami, technologiami i usługami. W ramach regulacji tej ustawy, funkcjonariusze celni wykryli m.in. następujące zdarzenia:

2011 r.

Zatrzymanie w OC Korczowa 2 silników lotniczych Aircraft Engin (towary o znaczeniu strategicznym) w procedurze tranzytu. Wszczęto postępowanie karne w sprawie.

2014 r.

Towary o znaczeniu strategicznym – 15 wszczętych spraw karnych skarbowych:

- w 13 sprawach zajęto 115 szt. kamizelek kuloodpornych i 107 szt. hełmów,
- w Oddziale Celnym w Medyce zatrzymano opancerzony pojazd osobowo-terenowy marki IVECO Losot Terrier – brak zezwolenia wywozu,
- w OC Korczowa zatrzymano koła do czołgu T-72 – brak zezwolenia na tranzyt,
- w OC Korczowa zatrzymano pojazd wojskowy GAZ BRDM2 – brak zezwolenia na tranzyt,
- w OC Korczowa zatrzymano spektrometr – brak zezwolenia na wywóz.

o **Ochrona własności intelektualnej**

Obrót towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej wyrządza szkodę właścicielom praw oraz producentom i importerom. Ponadto obrót takimi towarami wprowadza w błąd konsumentów, dlatego też konieczne jest zapewnienie odpowiedniej jakości prawa w celu

wzmocnienia egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne, co w konsekwencji ma zapobiec wwożeniu towarów naruszających prawo na obszar celny oraz zapobieganie wprowadzaniu ich do obrotu handlowego.

Szeroko pojęta własność intelektualna ma charakter ponadgraniczny i jest dorobkiem, który powinien podlegać szczególnej ochronie. Stąd też wynika wyjątkowo ważna rola Służby Celnej jako tego organu administracji państwowej, który skutecznie może przeciwdziałać zjawisku handlu tzw. towarami pirackimi i podrobionymi.

Służba Celna na podstawie przyjętych regulacji prawnych wykonuje zadania, które zezwalają na dokonywanie kontroli obrotu towarowego z zagranicą pod kątem naruszeń praw własności intelektualnej. W latach 2010 – 2014 Izba Celna w Przemysłu zatrzymała towary naruszające własność intelektualną:

Rok	Ilość spraw	Ilość zatrzymanych towarów w sztukach
2010	87	106 272
2011	31	7 189
2012	48	23 618
2013	66	212 627
2014	15	666

Przykłady ujawnień największych partii papierosów nieoznaczonych polskimi znakami skarbowymi akcyzy:

- 5.000.000 szt. papierosów (zdarzenie ujawniono dnia 11 kwietnia 2010 r. w OC Korczowa, ukryte w węglu drzewnym);
- 3.000.000 szt. papierosów (kontrola samochodu ciężarowego w miejscowości Jeżowe dnia 26 maja 2011 r.);
- 380.000 szt. papierosów (kontrola naczepy pojazdu w Oddziale Celnym w Korczowej w dniu 16 lipca 2011 r.);
- 333.900 szt. papierosów (kontrola pojazdu w Oddziale Celnym w Medyce w dniu 18 marca 2011 r., papierosy ukryte w podłodze samochodu ciężarowego i przyczepy);
- 353.900 szt. papierosów (ujawniono w dniu 16 maja 2012r w OC Korczowa ukryte w dachu skrzyni ładunkowej samochodu ciężarowego);
- 530.000 szt. papierosów ujawniono przez Grupę Kontrolną WZP w dniu 13 października 2013 r. w samochodzie marki Mercedes bus, który wcześniej wjechała bez zezwolenia forsując zabezpieczenie graniczne;
- 119.680 szt. papierosów ujawniono przez Grupę Kontrolną WZP w dniu 08 sierpnia 2014 r. w miejscowości Młyny w samochodzie marki Audi. Ujawnienie było poprzedzone dynamicznym zatrzymaniem w trudnych warunkach terenowych.

Najbardziej spektakularnym ujawnieniem 2014 r. było ujawnienie w Oddziale Celnym w Medyce w dniu 4 kwietnia 2014r. przemytu 150 kg heroiny o szacunkowej wartości rynkowej 30 mln zł. Był to największy przemyt heroiny ujawniony przez służby od siedmiu lat i jeden z największych w ostatnich latach w Europie.

W 2014 roku polska Służba Celna zajęła ponad 384 mln szt. nielegalnych papierosów oraz 254 ton tytoniu oraz suszu bez akcyzy. W latach 2011-2013 Polska była najskuteczniejszym krajem w zwalczaniu przemytu papierosów.¹⁰ Gdyby papierosy zostały wprowadzone na rynek, to budżet państwa straciłby około 350 milionów złotych. Grupy przestępcze w wyniku działań Służby Celnej utraciły środki przekraczające budżet większego miasta.

Co roku Służba Celna w całym kraju ujawnia kilkadziesiąt nielegalnych rozlewni alkoholu technicznego szkodliwego dla zdrowia i życia ludzi. W 2008 roku – 22, 2009 roku – 32, 2010 roku – 30, 2011 roku – 38, 2012 roku – 25, natomiast w 2013 r. – 24. W latach 2018 – 2013 celnicy zajęli łącznie 1,27 litrów 100% nielegalnego alkoholu, w tym: w 2008 roku – 378 tys. litrów, 2009 roku – 188 tys. litrów, 2010 roku – 199 tys. litrów, 2011 roku – 213 tys. litrów, 2012 roku 202 tys. litrów i w 2013 r. – 126,7 tys. litrów.¹¹

Pozostałe ujawnienia przedstawiamy w załączonych pismach.

Funkcjonariusze ściśle współpracują z innymi służbami – Strażą Graniczną, Policją, Urzędem Kontroli Skarbowej, a także Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, czy Centralnym Biurem Śledczym.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Raporcie za 2013 r. o stanie bezpieczeństwa Polski wskazuje, iż: „obecnie największą sferę aktywności zorganizowanych grup przestępczych stanowi przestępczość ekonomiczna, która powoduje jednocześnie najwyższe straty dla Skarbu Państwa – poprzez zmniejszenie wpływów, uzyskiwanie nienależnych zwrotów, wyłudzenie dopłat (w tych obszarach szczególnie istotne pozostają zagrożenia przestępczością związaną z podatkiem od towarów i usług oraz akcyzą).”¹² Odcinanie grup przestępczych od ich źródeł finansowania wskazuje jako kluczowe znaczenie w kontekście zwalczania przestępczości zorganizowanej. MSW uważa, że przestępczość zorganizowana o charakterze kryminalnym stanowi obecnie stosunkowo mniejsze zagrożenie w porównaniu z przestępczością ekonomiczną czy narkotykową. W dalszej części Raportu wśród prognoz zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa ze strony zorganizowanych grup przestępczych wskazuje się na obszary należące do podstawowych zadań Służby Celnej:

- wzrost zaangażowania zorganizowanych grup przestępczych w nielegalną produkcję wyrobów tytoniowych (papierosów, krajanki tytoniowej, tytoniu konfekcjonanego), przy

¹⁰ http://www.mf.gov.pl/sluzba-celna/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/2UWI/content/skutecznie-zwalczamy-nielegalny-obrot-papierosami?redirect=http%3A%2F%2Fwww.mf.gov.pl%2Fsluzba-celna%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_qU6T%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-1%26p_p_col_count%3D2#p_p_id_101_INSTANCE_2UWI

¹¹ <http://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/783024,nielegalne-rozlewnie-alkoholu.html>

¹² <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>

utrzymującym się zainteresowaniu przemyceniem papierosów do UE z krajów Europy Wschodniej i Chin;

- wzrost zagrożenia nielegalnym obrotem paliwami oraz komponentami ropopochodnymi;
- wzrost zainteresowania zorganizowanych grup przestępczych hazardem internetowym;
- wzrost aktywności polskich zorganizowanych grup przestępczych w zakresie przemytu marihuany i haszyszu z regionu Morza Śródziemnego oraz Europy Zachodniej – w tym głównie z Belgii i Holandii.

Po trzecie, Prokurator Generalny stwierdził w przedmiotowym piśmie, iż zasadne jest umiejscowienie Służby Celnej w powszechnym systemie emerytalno-rentowym z uwagi na fakt, iż przepisy dotyczące innych formacji mundurowych zawierają unormowania o niedopuszczalności lub ograniczeniach w przeniesieniu funkcjonariuszy Służby Celnej do tych służb oraz odmienne regulacje w zakresie obliczania między innymi czasu pracy, czy wynagrodzenia (zob. str. 38-42 pisma Prokuratora Generalnego).

Nie zaprzeczając treści przytaczanych przez Prokuratora Generalnego unormowań, należy zauważyć, iż argumentacja zawarta w piśmie z dnia 20 października 2014 r. nie zawiera rozróżnienia skutków danych regulacji od ich przyczyn. Prokurator Generalny, zajmując stanowisko w sprawie nie dostrzegł, że przywołane uregulowania dotyczące kwestii przeniesienia funkcjonariuszy celnych do innych służb mundurowych, ich uposażenia i pozycji w tych służbach po przeniesieniu, są wynikiem kwestionowanej właśnie decyzji ustawodawcy o odrębnym uregulowaniu uprawnień emerytalno-rentowych funkcjonariuszy celnych (a nie ich przyczyną). To właśnie w/w podstawowa decyzja ustawodawcy spowodowała właśnie przytoczony kształt analizowanych regulacji, one są odzwierciedleniem jego decyzji. W tej sytuacji, ich treść nie może służyć jako argument przemawiający za tym, iż kwestionowana połączonymi wnioskami decyzja ustawodawcy o wyłączeniu Służby Celnej z systemu emerytalnego służb mundurowych jest właściwa.

W istocie przytoczone przez Prokuratora Generalnego przepisy stanowią dowód dyskryminacji funkcjonariuszy celnych, którzy jako jedyna formacja, pomimo porównywalności stopni i specyfiki służby, nie nabywają uprawnień do zaliczenia okresu służby w Służbie Celnej. Funkcjonariusze innych formacji, którzy na podstawie ustawy o Służbie Celnej mogą być przeniesieni do tej Służby zachowują ciągłość służby i prawo do wszystkich uprawnień uzależnionych od stażu w SC.

Po czwarte, zdaniem Prokuratora Generalnego zmiana systemu emerytalnego w Służbie Celnej nie jest konieczna z uwagi na to, iż w obecnym kształcie realizowana jest skuteczna polityka kadrowa.

Nie jest to jednak stanowisko oparte na rzeczywistym stanie faktycznym. W Służbie Celnej występuje zasadniczy problem zarządzania wiekiem, który notabene już dawno zauważyło także Ministerstwo Finansów. W Służbie Celnej z tego powodu wprowadzane są programy np. „Program zarządzania potencjałem funkcjonariuszy celnych w grupie wiekowej 50+” (Program

50+), które niestety jako nieskuteczne w praktyce, nie są wystarczającym narzędziem do ustabilizowania sytuacji.

W dokumencie tym Ministerstwo Finansów przyznaje, że ze względu na obniżenie z wiekiem sprawności organizmu, jego możliwości poznawczych, zdolności psychofizycznych i szerzej ogólnie ze względu na stan zdrowia, w wielu komórkach organizacyjnych funkcjonariusze po osiągnięciu wieku 50 lat, nie powinni pełnić służby. Program ten z oczywistych względów jest programem martwym, bo np. w Wydziale Zwalczania Przeszłości w Izbie Celnej we Wrocławiu pełniący służbę wszyscy celnicy przekroczyli 50 rok życia. Nie jest zatem prawdziwe stwierdzenie Prokuratora Generalnego o prowadzeniu skutecznej polityki kadrowej. W rzeczywistości jest odwrotnie, szybko starzejąca się formacja jaką jest Służba Celna, to bardzo poważny problem właśnie dla bezpieczeństwa obywateli i budżetu.

Skala problemu wynikająca ze starzenia się kadr stojąca już dzisiaj przed Służbą Celną widoczna jest w danych statystycznych ilości funkcjonariuszy w wieku powyżej 50 lat na dzień 1 stycznia 2014 r. (28,8%) oraz na dzień 1 stycznia 2015 r. (32,3 %). Służba Celna jest jedną z najstarszych – pod względem wieku jej członków – umundurowanych formacji. Odzwierciedleniem tego są zaprezentowane poniżej dane wg stanu na dzień 1 stycznia 2015 r.

Ilość funkcjonariuszy ogółem	Ilość funkcjonariuszy w wieku 50+	Odsetek (%) funkcjonariuszy w wieku 50+ w stosunku do ogólnej liczby funkcjonariuszy	
Służba Celna	14 289	4620	32,3 %
Policja	98 861 (31.12.2014)	2681	2,7 %
Straż Graniczna	14 634	361	2,5 %
Służba Więzienna	27513 (30.09.2014)	756	2,7 %
Państwowa Straż Pożarna	29 845	1034	3,5%
CBA	764	50	6,5%
ABW	4379 (31.12.2014)	381	8,7%

Źródło: opracowanie Andrzej Halicki na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych służb w trybie wynikającym z ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Statystyka wiekowa Służby Celnej prezentuje się niekorzystnie również na tle formacji niezaliczanych tradycyjnie do służb mundurowych jak np. Straż Miejska (stan na dzień 1 stycznia 2015 r.):

Strażnicy miejscy ogółem		Ilość strażników miejskich w wieku 50+	Odsetek (%) strażników miejskich w wieku 50+ w stosunku do ogólnej liczby funkcjonariuszy
Warszawa (09.12.2014)	1495	266	17,8 %
Szczecin	124	17	13,7 %
Gdańsk	232	32	13,8 %
Poznań	260	56	13,8 %
Katowice	105	16	15,2 %
Lublin	116	22	19,0 %
Łódź	395	58	14,7 %
Wrocław	298	44	14,8 %

Źródło: opracowanie Andrzej Halicki na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych jednostek Straży Miejskich w trybie wynikającym z ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Ponadto ustawodawca nie zapewnił funkcjonariuszom celnym prawa do dodatkowych urlopów wypoczynkowych ze względu na wiek. Takie uprawnienie zostało natomiast zagwarantowane np. funkcjonariuszom Straży Granicznej pomimo, iż przysługuje im podstawowy urlop w wymiarze 30 dni (art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 1402 ze zm.), zaś maksymalny wymiar dodatkowego urlopu ze względu na staż służby na jaki może liczyć funkcjonariusz tej formacji wynosi 15 dni przy 25 latach służby. Z kolei funkcjonariuszowi celnemu przysługuje analogiczny urlop w maksymalnym wymiarze jedynie 10 dni (art. 138 ust. 5 ustawy o Służbie Celnej).

	Straż Graniczna	Służba Celna
Podstawowy wymiar urlopu	30 dni	26 dni
Max. wymiar urlopu z/w na staż służby	15 (po min. 25 latach służby)	10 dni (po min. 20 latach służby)
Urlop z/w na wiek	5 dni – 40 lat 10 dni – 45 lat 15 dni – 55 lat	brak

Źródło: opracowanie Andrzej Halicki.

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane statystyczne dotyczące wieku funkcjonariuszy formacji mundurowych trafnym wydaje się wniosek, że nie jest możliwe skuteczne zarządzanie wiekiem w formacjach mundurowych i najbardziej skutecznym narzędziem zarządzania wiekiem byłoby zapewnienie funkcjonariuszom celnym prawa przejścia na wcześniejszą emeryturę.

Przyznanie funkcjonariuszom celnym wcześniejszych emerytur może budzić emocje społeczne. Jednak dyskusja wymaga sformułowania następującego pytania: Czy godzimy się jako społeczeństwo na to by zaawansowany wiekowo funkcjonariusz, a więc osoba o obniżonej sprawności psychofizycznej i niższych zdolnościach poznawczych chronił nas przed napływem do Polski skażonego spirytusu, toksycznych odpadów, broni i amunicji, substancji psychotropowych i innych materiałów stanowiących realne zagrożenie dla bezpieczeństwa obywateli? Negatywna odpowiedź wymaga podjęcia konkretnych działań prawnych w obszarze zarządzania wiekiem, w szczególności objęcia funkcjonariuszy celnych systemem emerytur przysługujących funkcjonariuszom pozostałych służb mundurowych, gdyż jak znamy z praktyki właśnie w Służbie Celnej Program 50+, inne programy i rozwiązania w tym zakresie nie są w stanie doprowadzić do założonego celu. Promocja zdrowego stylu życia, szkolenia czy warsztaty dla zaawansowanych wiekowo funkcjonariuszy celnych są ważne, jednak powinny one jedynie wspomagać, a nie zastępować rozwiązań prawnych. Potwierdzeniem tej tezy jest fakt, iż w służbach mundurowych takich jak Policja, Straż Graniczna, CBA czy Służba Więzienna nie opracowano dotychczas – ze względu na brak takiej potrzeby – programów zarządzania wiekiem. Ponadto, nie można tracić z pola widzenia, iż za kilka lat blisko połowa funkcjonariuszy celnych stanie się beneficjentem Programu 50+, zaś w grupie tej znajdą się również funkcjonariusze posługujący się bronią palną (z komórek zwalczania przestępczości), co w powiązaniu z naturalnymi właściwościami starzejącego się organizmu może stanowić zagrożenie także dla ich życia i zdrowia. Należy liczyć się zatem ze wzrastającym ryzykiem obniżenia jakości realizowanych ustawowych zadań.¹³

Po piąte, nie sposób zgodzić się z przyrównywaniem statusu funkcjonariuszy celnych do pracowników Państwowej Straży Łowieckiej, Straży Ochrony Kolei, Służby Parku Narodowego, Służby Leśnej, Państwowej Straży Łowieckiej, Państwowej Straży Rybackiej. Zarówno w piśmie Prokuratora Generalnego, jak w piśmie Sejmu RP, wskazana została jedna cecha w/w instytucji wspólna ze Służbą Celną, tj. realizacja zadań z zakresu zwalczania przestępczości. Całkowicie pomija się przy tym status pracowniczy osób zatrudnionych w tych instytucjach (wobec stosunku administracyjnoprawnego wyróżniającego służby mundurowe), brak lub nieporównywalność ograniczeń praw, nieporównywalność skali zagrożenia i narażenia na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i życia, nieporównywalność wymagań zdrowotnych, dyspozycyjności, przysługiwania ochrony wynikającej z przepisów Kodeksu pracy i kontroli Państwowej Inspekcji Pracy. Ponadto należy wskazać na istotny fakt, iż pracownicy Straży Ochrony Kolei posiadają prawo do wcześniejszej emerytury.

---

¹³ W zakresie zarządzania wiekiem wykorzystano tezy z Referatu A.Halickiego przygotowanego na Konferencję naukową z dnia 26.01.2015r., „Zarządzanie w Służbie Celnej RP – szanse i zagrożenia w XXI wieku” – niepubl.

Po szóste, niekonstytucyjność zaskarżonej regulacji jest konsekwencją objęcia funkcjonariuszy celnych rygorami służby oraz ograniczenia niektórych konstytucyjnych praw przy braku zapewnienia funkcjonariuszom adekwatnych uprawnień emerytalnych, które zrównoważyłyby ich dotkliwe skutki.

Do rygorów służby w SC należą, m.in. wymagania sprawności fizycznej i psychofizycznej oraz wysokie wymagania zdrowotne. Na podstawie art. 102 ustawy o Służbie Celnej funkcjonariusz może być poddany testom sprawności fizycznej, badaniu psychologicznemu lub psychofizjologicznemu. Na podstawie art. 130 ustawy o Służbie Celnej, funkcjonariusz może być skierowany do komisji lekarskiej podległej ministrowi do właściwemu do spraw wewnętrznych. Przepisy wykonawcze określają kryteria sprawności i wymagania zdrowotne w zależności od stanowiska. Są one ustalone na takim poziomie, że możliwość ich spełnienia do momentu ukończenia 67 roku życia tj. do osiągnięcia wieku emerytalnego jest niemożliwe. Wpływ czynników szkodliwych dla zdrowia oraz ryzyka służby zmniejszają w stopniu znacznym sprawność fizyczną i psychofizyczną. Wraz z wiekiem wzrasta zachorowalność oraz absencja. Funkcjonariusz, który nie spełnia wymagań na danym stanowisku może być przeniesiony na niższe stanowisko, a gdy odmówi, bądź wówczas gdy dyrektor nie dysponuje takim stanowiskiem, funkcjonariusz może być zwolniony. Przepisy przewidują kilka fakultatywnych i obligatoryjnych przesłanek do zwolnienia (zob. art. 104 ust. 1 pkt. 1, 4, 11 oraz 105 ust. 5, 6, 8 oraz 9 ustawy o Służbie Celnej). Możliwość przeniesienia na niższe stanowisko w związku z utratą zdolności fizycznej do pełnienia służby na stanowisku jest dodatkowo ograniczona wysoką średnią wieku funkcjonariuszy oraz brakiem wolnych etatów, a także wynikiem wartościowania stanowisk. Aby dyrektor mógł przenieść funkcjonariusza, który utracił sprawność fizyczną, np. w oddziale granicznym musi dysponować takim samym wolnym stanowiskiem pod względem wynagrodzenia, ale na którym są niższe wymagania zdrowotne. Dodatkową trudność stanowią duże odległości między jednostkami, tym samym wolne stanowisko może być oddalone nawet ponad 100 km. Służba w S.C. wiąże się z wysokim ryzykiem utraty zatrudnienia również w wyniku skutków wypadku w służbie, z którym wiąże się uszczerbek na zdrowiu lub konieczność długotrwałego leczenia i rehabilitacji, czy nawet w skutek czynnej napaści na funkcjonariusza. Fakt utraty zdolności do służby nie jest w tym wypadku równoznaczny z nabyciem uprawnień do renty. Funkcjonariusze np. Straży Granicznej i Służby Celnej pełniący służbę w tych samych warunkach np. na przejściu granicznym po upływie tego samego okresu służby i osiągnięciu 55 lat w wyniku utraty zdolności do pełnienia służby są traktowani skrajnie różnie. Funkcjonariusz Straży Granicznej nabywa uprawnienia emerytalne, natomiast funkcjonariusz celny jest zwalniany.

Rygorem służby w Służbie Celnej jest również ograniczenie zastosowania zasady domniemania niewinności. Art. 105 ust. 10 ustawy o Służbie Celnej daje możliwość zwolnienia funkcjonariusza ze służby po upływie 12 miesięcy zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych. Funkcjonariusza zawiesza się w pełnieniu obowiązków służbowych w przypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowania karnego skarbowego w sprawie o umyślne przestępstwo skarbowe (art. 103 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej). Prawdopodobieństwo zasadności prowadzenia postępowania karnego czy jego zaawansowania nie ma żadnego

znaczenia dla podjęcia decyzji o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby. Analogiczne przepisy obowiązują w innych formacjach mundurowych. Dodatkowo, tylko w Służbie Celnej w okresie od 10 sierpnia 2003 r. do 28 marca 2008 r. obowiązywał przepis, który stanowił obligatoryjną przesłankę do zwolnienia funkcjonariusza w razie aresztowania lub wniesienia aktu oskarżenia. Przesłanka ta wynikała z art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (tekst jedn. Dz.U. 2004 Nr 156, poz. 1641 ze zm.), który został wprowadzony w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks celny oraz o zmianie ustawy o Służbie Celnej (Dz.U. z 2003 r., nr. 120, poz. 1122). Przepis ten został uchylony na podst. art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 53 poz. 311). Na jego podstawie zwolniono 644 funkcjonariuszy. Postępowania karne toczyły się przez kilka lat. W wyniku uniewinnienia lub umorzenia postępowania, które nastąpiło po wielu latach, funkcjonariuszy przywrócono do służby. W takich wypadkach, za okres pozostawania poza służbą funkcjonariuszowi przysługuje prawo do uposażenia, ale nie więcej niż za okres 6 miesięcy. Taki sam okres jest zaliczany do czasu służby. Analogiczne przepisy obowiązują w pozostałych formacjach mundurowych. Natomiast tylko w przypadku funkcjonariuszy celnych okres pozostawania poza służbą zmniejsza wysokość emerytury z uwagi na brak składek lub wpłacenia niższych składek. W okresie zwolnienia na podstawie w/w przepisów były funkcjonariusz ma ograniczone możliwości legalnego zatrudnienia zgodnie z kwalifikacjami. Takie konsekwencje nie dotyczą funkcjonariuszy innych formacji mundurowych, w których wysokość emerytury jest uzależniona od wysokości uposażenia w okresie bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury policyjnej. Trybunał Konstytucyjny ocenił konstytucyjność art. 25 ust. 1 pkt. 8a i 8b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej. Zajmując w tej sprawie stanowisko, Prokurator Generalny uznał, zaskarżone przepisy za konstytucyjne, uzasadniając to faktem, iż Służba Celna jest formacją mundurową i funkcjonariusze muszą się „poddąć regułom pełnienia służby, nacechowanej istnieniem specjalnych uprawnień, ale też szczególnych obowiązków. Przykładowo, wśród szczególnych warunków uzasadniających korzystniejsze zasady nabywania przez funkcjonariuszy służb mundurowych uprawnień emerytalno-rentowych oraz ustalania ich rozmiaru Prokurator Generalny wymienił m.in. pełną dyspozycyjność i zależność od władzy służbowej, wykonywanie zadań w nielimitowanym czasie pracy i trudnych warunkach, związanych nierzadko z bezpośrednim narażeniem życia i zdrowia, wysoką sprawność fizyczną i psychiczną, wymaganą w całym okresie jej pełnienia, niewielkie możliwości wykonywania dodatkowej pracy i posiadania innych źródeł utrzymania, ograniczone prawo udziału w życiu politycznym i zrzeszania się. Wskazaną specyfikę pracy w służbach mundurowych Prokurator Generalny uznał za przesłankę uzasadniającą dopuszczalność wprowadzenia z jednej strony wyższych wymagań personalnych, kwalifikujących czy charakterologicznych wobec kandydatów do służby, z drugiej zaś - odmiennego i bardziej rygorystycznego niż w wypadku pozostałych profesji ukształtowania zasad utraty statusu pracowniczego. (...) Trybunał Konstytucyjny podzielił pogląd Prokuratora Generalnego, według którego skoro funkcjonariusze Służby Celnej od momentu powołania poddać się muszą regułom pełnienia służby **nacechowanej istnieniem specjalnych uprawnień**, ale też szczególnych obowiązków, to powinni oni mieć świadomość, że **korzystniejsze zasady nabywania przez nich uprawnień emerytalno-rentowych** wiążą się ze szczególnymi rygorami pełnienia służby. W konsekwencji funkcjonariusz oczekujący nabycia tychże uprawnień nie może pominąć w swych oczekiwaniach ryzyka związanego z

ustawowymi warunkami rozwiązania służby.”¹⁴ W tym samym orzeczeniu Trybunał uznał, iż „przywrócenie do służby oznacza zatem przywrócenie ciągłości stosunku służbowego funkcjonariusza ze wszystkimi tego konsekwencjami, w tym też dotyczącymi zrekompensowania i restytucji skutków zwolnienia.”

Funkcjonariusze wbrew orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego nie mają szczególnych uprawnień emerytalnych, a przywrócenie do służby nie powoduje restytucji skutków zwolnienia.

Jak wynika z powyższego, funkcjonariusze Służby Celnej ponoszą osobiste ryzyko narażenia życia, zdrowia i czci na każdą formę działania przestępców oraz na działanie szkodliwych dla zdrowia i życia warunków służby, tak samo jak funkcjonariusze innych formacji mundurowych. Bez względu na powyższe, funkcjonariusze celni nie mają prawa do zabezpieczenia społecznego na porównywalnym do innych służb mundurowych poziomie. Obowiązujące w tym zakresie przepisy stanowią o całkowicie bezzasadnym zróżnicowaniu sytuacji prawnej funkcjonariuszy celnych. Istniejący stan rzeczy ma również groźne konsekwencje dla możliwości zapewnienia bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego. Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż włączenie Służby Celnej do zaopatrzeniowego systemu emerytalnego leży w interesie publicznym.

Wnioskodawca wyraża nadzieję, iż argumentacja, fakty i statystyki przytoczone w niniejszym piśmie przyczynią się do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy przez Trybunał i wykazania błędów w formułowanych przez Uczestników postępowania wnioskach. Charakter zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy Służby Celnej oraz warunki ich realizacji, wbrew stanowisku Uczestników postępowania sprawiają, że interes publiczny chroniony przez Służbę Celną wiąże się z dużym ryzykiem i poświęceniem. Funkcjonariusze w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi narażają zdrowie, a często życie. Zagrożenia te wiążą się immamentnie z wykonywaną służbą, co niepodważalnie wynika ze statystyk przekazanych przez Dyrektorów Izb Celných na terenie RP.

W świetle powyższego, wniosek ZZ Celnicy PL jest zasadny i konieczny.

Załączniki:

1. pełnomocnictwo dla Sławomira Siwego,
2. pismo 300000-IPRW-07093-125/14/PJO z 24 grudnia 2014 r.,
3. pismo 300000-IPRW-07093-125/14/PJO z 31 grudnia 2014 r.,
4. pismo 310000-IPRW-0709-129/14 z 8 stycznia 2015 r.,
5. pismo 370000-IOSW.0610.2.2015.1 z 3 grudnia 2015 r.,
- ~~6. pismo nr 330000-IOSW-063-417/2014 z dnia 26 stycznia 2015 r.,~~
7. pismo 420000-IPRR-063-16/14-27 z 20 stycznia 2015 r.,

---

¹⁴ wyrok TK z dnia 13 lutego 2007 r., sygn. K 46/2005.

8. pismo 400000-IOSW-0516-28-14 z dnia 20 stycznia 2015 r.,
9. pismo 4400000-IOSW-063-55/14/15/AC/3662/6 z dnia 12 lutego 2015 r.,
10. pisma przewodnie z dnia 19 lutego 2015r. do Uczestników postępowania 4 szt
11. siedem egzemplarzy pisma Wnioskodawcy z załącznikami.

Do wiadomości:

1. Kancelaria Radcowska Chmaj i Wspólnicy sp. k.
Ul. Flory 9; 00-586 Warszawa
2. Prokuratur Generalny
Ul. Rakowiecka 26/30; 02-528 Warszawa
3. Marszałek Sejmu RP
Ul. Wiejska 4/6/8; 00-902 Warszawa
4. Domański Zakrzewski Palinka sp.k.
Ul. Rondo ONZ 1; 00-124 Warszawa
5. Pan Jarostaw Zieliński
Pełnomocnik Grupy Postów
ul. Wiejska 4/6/8; 00-902 Warszawa

PRZEWODNICZĄCY
Związku Zawodowego CEI NICY PL

Stawomir Siwy